

Ś. p. Teodor Lewandowski

Z szeregów śpiewactwa śląskiego ubył niestrudzony działacz i pionier jego od samego prawie zarania, jego niestrudzony dyrygent, budzieli ruchu śpiewaczego w ostatnim dziesiątku zeszłego stulecia. Zmarł w dniu 25 listopada ubiegłego roku śp. Teodor Lewandowski, urodzony w dniu 28.X.1875 w Pogódkach na Pomorzu. Pieśni oddał się bez zastrzeżeń od roku 1895, zakładając i dyrygując chórami na Śląsku. Umierając, widział te niezliczone rzesze śpiewaków śląskich, widział swoje dzieło doprowadzone do szczytu formy organizacyjnej. Może być spokojny o los tych rzesz, bo jego następcy umieją pracować, wyrósłszy na twardym gruncie Ziemi Śląskiej. Śp. Teodor Lewandowski był odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi i Odznaką Honorową Zjednoczenia Polskich Związków Śpiewaczych i Muzycznych.

Cześć Jego Pamięci.

KAROL HŁAWICZKA

PRZYPIS DO HISTORII ŚPIEWACTWA W WIEKU XIX ze szczególnym uwzględnieniem powstania śpiewactwa polskiego

(Ciąg dalszy)

Na tak szeroko podmałowanym tle możemy przystąpić do zobrazowania rozwoju naszego śpiewactwa. Polityczna sytuacja Polski w 19 w. musiała odbić się ujemnie na wszelkich poczynaniach kulturalnych, a więc i muzycznych. Mimo to ruch śpiewaczy polski odegrał w dziejach ostatnich dziesięcioleci przed wojną światową wybitną rolę w utrzymaniu uświadczenia narodowego, szczególnie wśród warstw robotniczych. Ujęto to dobitnie w Przeglądzie Muzycznym z roku 1926 przy omawianiu jubileuszu poznańskiej „Harmonii”. „Podczas naszego 150-letniego niebytu politycznego odegrały nasze towarzystwa śpiewu jako płomienne ośrodki ducha narodowego wybitną rolę. Podczas tej długiej i ciemnej naszej niewoli w niejednym sercu gasła nadzieja, że noc ta skończy się światem wolności. Lecz społeczeństwo wciągnęło do obrony swych dóbr, nie tylko materialnych, lecz przede wszystkim duchowych, wszystko i wszystkich. W pracy tej przodowały Towarzystwa śpiewu. Działo się to nieraz ze szkodą dla kierunku i poziomu artystycznego, ale nie czas żałować róż, gdy lasy płoną”.

Przejdziemy historię ruchu śpiewaczego w Polsce według poszczególnych zaborów, albowiem w każdym z nich odmienne warunki życia politycznego wpłynęły na swoiste kształtowanie się tego ruchu.

W Pamiętniku XI-go wielkopolskiego, a II wszechpolskiego Zjazdu Kół Śpiewackich w Poznaniu z r. 1924 czytamy o początkach tworzenia się kół śpiewaczych na terenie księstwa Poznańskiego, co następuje:

„Już około roku 1820 istniał w Poznaniu „Chór mieszany” jako towarzystwo śpiewu, niestety brak bliższych wiadomości o tym towarzystwie. Dalej wiemy, że istniało Towarzystwo Śpiewacze w r. 1846, bo śpiewało ono nad grobem ś. p. Karola Marcinkowskiego, a na dzień 7 grudnia tegoż roku wykonało na sali bazarowej „Requiem” Mozarta na cel dobroczynny.